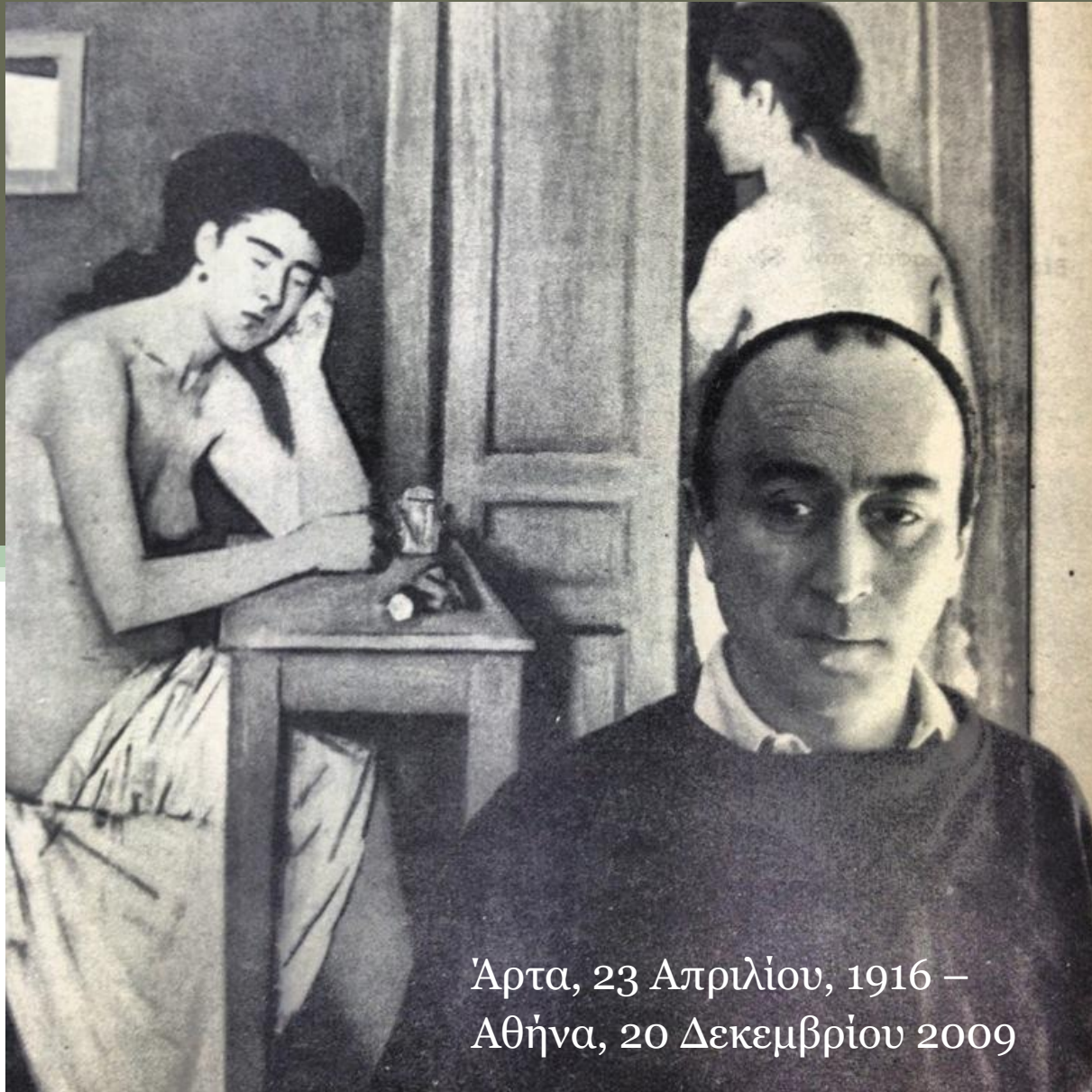

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΟΡΑΛΗΣ

Άρτα, 23 Απριλίου, 1916 –
Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2009

Ο ζωγράφος με τη γυναίκα του, 1943

Γεννήθηκε στην Άρτα , και από το 1922 ως το 1928 μεγάλωσε στην Πρέβεζα, όπου υπηρετούσε ως γυμνασιάρχης ο φιλόλογος πατέρας του. Από μικρός είχε αποφασίσει να γίνει ζωγράφος. Το 1927 εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα. Έγινε δεκτός στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών σε ηλικία μόλις 15 ετών, το 1931. Από το 1931 ως το 1936 σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Το 1937 με υποτροφία της Ακαδημίας Αθηνών πήγε στη Ρώμη αλλά ζήτησε και άλλαξαν την υποτροφία του για το Παρίσι όπου και είχε όνειρο να σπουδάσει. Εγκαταστάθηκε στο Παρίσι, τον πόλο έλξης των ελλήνων καλλιτεχνών του

μεσοπολέμου, όπου ολοκλήρωσε τις σπουδές του και έκανε τα πρώτα του επαγγελματικά βήματα.

Από τις σπουδές και τους περιπάτους του κι επισκέψεις στην Αθήνα στον Κεραμικό και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο είχε μελετήσει τις κλασικές επιτύμβιες στήλες και την προϊστορική κυκλαδίτικη τέχνη, τα οποία τον επηρέασαν τόσο, όσο και η ευρωπαϊκή μοντέρνα τέχνη αργότερα στις σπουδές του στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα να δημιουργήσει το καθαρά προσωπικό του ύφος και να αποτελέσει βασικό εκπρόσωπο της γενιάς του τριάντα και της ανανέωσης της ελληνικής τέχνης .

Στη Σχολή Καλών Τεχνών το 1932

«δύο φίλες» - 1946

«Φανη»

Το 1947 έγινε καθηγητής της προπαρασκευαστικής τάξης στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας. Δύο χρόνια αργότερα μαζί με άλλους καλλιτέχνες (όπως ο Γιάννης Τσαρούχης, ο Νίκος Εγγονόπουλος και ο Νίκος Χατζηκυριάκος - Γκίκας) ιδρύουν την πρωτοποριακή καλλιτεχνική ομάδα "Αρμός". Το 1959 πραγματοποιεί την πρώτη του ατομική έκθεση στην Αθήνα, ενώ παράλληλα έχει ήδη χρόνια που ασχολείται με τη σκηνογραφία και σχεδιάζει σκηνικά και κοστούμια για παραστάσεις θεάτρου ως στενός συνεργάτης του Καρόλου Κουν στο Θέατρο Τέχνης και αργότερα στο Εθνικό Θέατρο., αλλά και για παραστάσεις χορού κ.α.

Διακρίνεται και βραβεύεται σε όλη του την πορεία. Το 1965, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος τού απένειμε τον Ταξιάρχη του Φοίνικος. Το 1973 του απονέμεται το Χρυσό Μετάλλιο στην Διεθνή Έκθεση του Μονάχου. Το 1979 το Αριστείο των Τεχνών από την Ακαδημία Αθηνών. Το 1999 το μετάλλιο του Ταξιάρχη της Τιμής.

Μελετά την ανθρώπινη φιγούρα με προσήλωση και ευφνία, ανεβάζει τη γυναικεία μορφή σε ανώτερα πνευματικά επίπεδα. Σταδιακά ,με την πορεία του από το παραστατικό στο αφαιρετικό , τα σχήματα του γίνονται όλο και πιο απλά και δυναμικά, δημιουργώντας από τα πιο ουσιαστικά και ζωντανά γεωμετρικά έργα.

Τα χρώματά του εμπνευσμένα από τα ελληνικά τοπία. Γήινα χρώματα , από το χώμα, το ξύλο, την πέτρα, το ανθρώπινο σώμα , μαζί με κίτρινα του ήλιου και των λουλουδιών, μπλε της θάλασσας και του ουρανού, κόκκινα της σκουριάς.

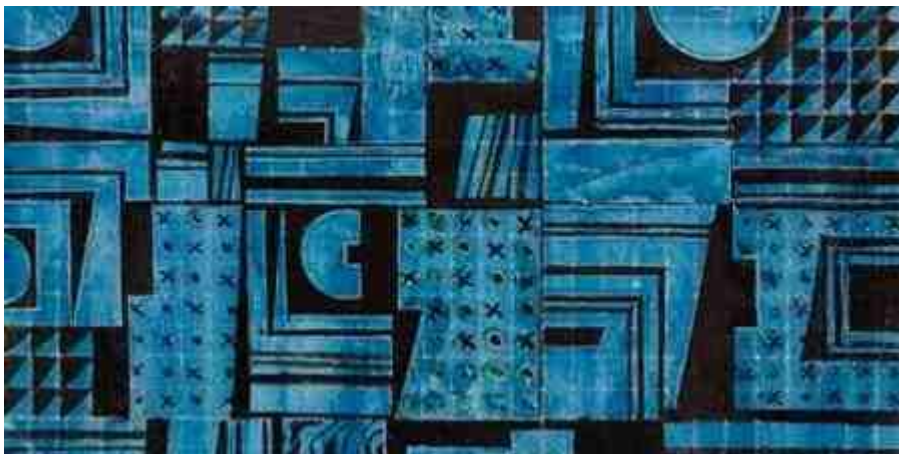
«Μορφή» 1951

«Επιτύμβια σύνθεση», ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά έργα του Γιάννη Μόραλη, φιλοτεχνημένο το 1958

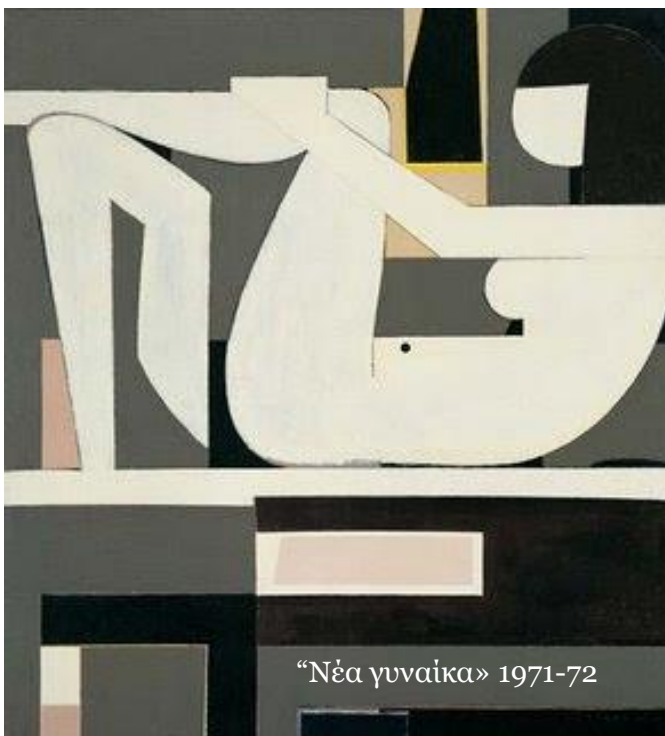
« επιτύμβια σύνθεση » 1958-1963

Αρχιτεκτονική σύνθεση

«Ένα έργο μου» λέει ο ίδιος «πρέπει πρώτα να ικανοποιεί τα δικά μου μάτια. Πολλές φορές βασανίζομαι με έναν πίνακα. Ψάχνω αυτό που μου λείπει και δεν το βρίσκω. Και ξαφνικά, ακόμη και ύστερα από καιρό συνειδητοποιώ ότι έλειπε μία και μόνη γραμμή• τη βάζω και τότε ησυχάζω».

“Νέα γυναίκα» 1971-72

«άγγελοι»
δεκαετία 1960

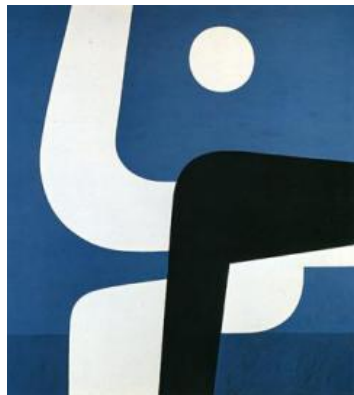

«Κορίτσι που ζωγραφίζει» (1971).

Εμπνευσμένο από φοιτήτρια της σχολής καλών τεχνών.
Ο Μόραλης χρησιμοποιούσε μοντέλα για τα έργα του.

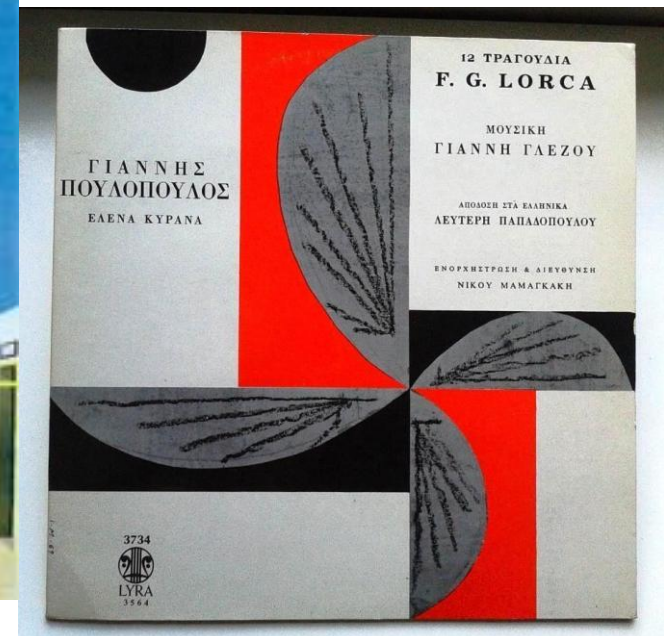
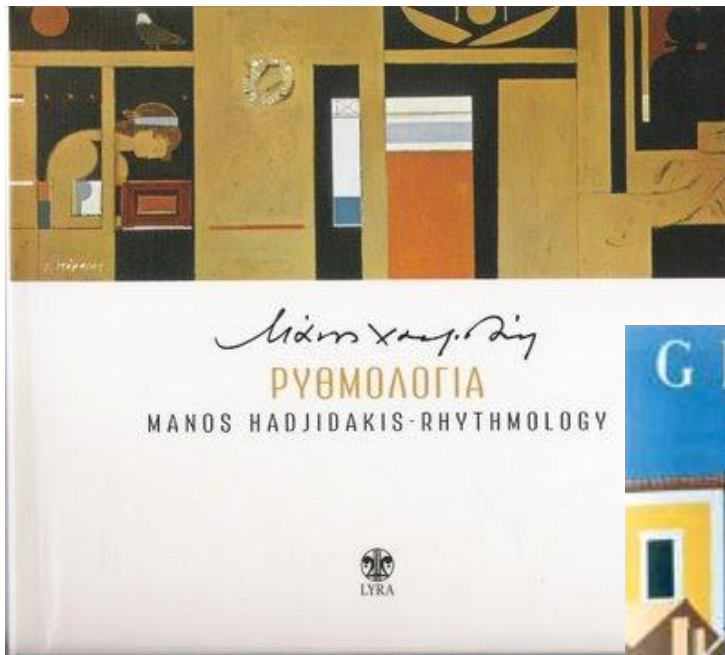
Όπως ο ίδιος αφηγείται: «Πήγα στο ατελιέ, έκανα το πρόχειρο σχέδιο του έργου, αλλά δεν είχα τελάρο τετράγωνο. Είχα δύο στενόμακρα, τα ένωσα και είπα: στο κάτω κάτω, είναι και πιο καλό αυτό. Γιατί; Δεν θέλεις να βλέπεις το έργο συνέχεια; Το κλείνεις και το ξανανοίγεις!»

**«Κορίτσι που λύνει το σανδάλι του» -
1973**

«Πανσέληνος» 1977 - 78

Το έργο του Μόραλη περιλαμβάνει
εικονογραφήσεις βιβλίων των ποιητών Ελύτη
και Σεφέρη, εξώφυλλα δίσκων μουσικής,
γλυπτά, αφίσσες, τοιχογραφίες, σκηνικά και
κοστούμια και πολλά άλλα.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ

Οι αρχιτεκτονικές του συνθέσεις, είναι ένα σχετικά άγνωστο μέρος της δουλειάς του. Η εικαστική παρέμβαση του Γιάννη Μόραλη στην αισθητική δημοσίων και ιδιωτικών κτιρίων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η αισθητική του συντέλεσε στην εικαστική αναβάθμιση πολλών κτηρίων, φροντίζοντας να συνδυάζει τα θέματά του σύμφωνα με το χαρακτήρα, τη λειτουργία και την θέση του έργου. Μέχρι πριν πεθάνει διατύπωνε παράπονα για παρεμβάσεις σε έργα του που είχε φτιάξει για χώρους τα οποία όπως έλεγε δεν αξιοποιήθηκαν σωστά και αλλάχτηκαν τμήματά τους με αποτέλεσμα όπως ο ίδιος έλεγε να καταστραφούν (όπως στη σχολή Μωραΐτη). Συμπληρώνοντας εκατό χρόνια από τη γέννησή του, με έργα κυρίως από τον συγκεκριμένο τομέα της δουλειάς του έγινε μεγάλη αναδρομική έκθεση του καλλιτέχνη στην Αθήνα, στα τέλη του 2015 με αρχές 2016.

Στα πιο γνωστά του έργα συγκαταλέγονται οι διακοσμήσεις της ΒΔ και της ΝΑ πλευράς του Ξενοδοχείου Χίλτον της Αθήνας, και οι συνθέσεις του στον σταθμό μετρό του Πανεπιστημίου

Την Αθηνά, σύμβολο της Αθήνας, τη διασκέδαση, την προσφορά και το ταξίδι απεικόνισε ο Γιάννης Μόραλης στην πρώτη αρχιτεκτονική του σύνθεση για το ξενοδοχείο «Χίλτον» το 1963.

«Μεταχειρίστηκα ένα βασικό σχήμα: μια σπείρα σαν σαλιγκάρι. Δεν υπάρχει ούτε ένα μοτίβο που να είναι απευθείας αντίγραφο, π.χ. μαιάνδρος», έλεγε

Σε σημαντικές του εκθέσεις ζητούσε από τους ιδιοκτήτες των γκαλερί να κατεβάζουν τις τιμές των ανεκτίμητων έργων του. Δεν τον απασχολούσε η αγορά με τον τρόπο που απασχολεί πολλούς καλλιτέχνες της εμβλείας του. Μέχρι το τέλος της ζωής του, το 2009, στα 93 του χρόνια, ζωγράφιζε στο αγαπημένο του νησί της Αίγινας, όπου λάτρευε το φως και τη θέα του σπιτιού του στη θάλασσα παρέα με πολλούς φίλους γνωστούς καλλιτέχνες. Το αρχιτεκτονικό κόσμημα σπίτι-εργαστήριο του (σχεδιασμένο από τον μεγάλο έλληνα αρχιτέκτονα Κωνσταντίνιδη) πωλείται από το 2014 και ο Δήμος της Αίγινας προσπαθεί να αγοραστεί από το κράτος για να γίνει πινακοθήκη, Μουσείο και χώρος τέχνης και πολιτισμού. Τα πινέλα του και οι ατελείωτοι καμβάδες του είναι ακόμα στη θέση τους.

Σε όσους τον ρωτούσαν γιατί απέφευγε τις συνεντεύξεις, τις παρουσιάσεις κι επεξηγήσεις των έργων του απαντούσε :
(09/03/1997 από συνέντευξή του στο ΒΗΜΑ)

«Ο καλλιτέχνης μιλάει με το έργο του. Τα λόγια σ' αυτή την περίπτωση είναι περιττά. Σάλτσες στην τέχνη δεν μπαίνουν. Και σου θυμίζω αυτό που έχει γράψει ο Σεφέρης:

«Η ερμηνεία κάθε έργου είναι ερμηνεία του εαυτού μας, όχι εκείνου που το δημιούργησε, αλλά εκείνου που το διαβάζει, το βλέπει ή το ακούει» .

Κάθε άνθρωπος βλέπει μέσα σ' ένα έργο άλλα πράγματα. Όταν λοιπόν του τα επεξηγείς εκ των προτέρων, περιορίζεις το ίδιο το έργο και τη λειτουργία του».

